

مشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه معدن تجارت : www.smtnews.ir/about.html	
صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی « معدن »	
مدیرمسئول: عاطفه خسروی	
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۱۰۵۲۸۸ - ۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶	
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmail.com	
تلفن: ۸۲۱۹۰ (داخلی-۰۸)	
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۱۰۵۲۸۸	
تهران، خیابان قائم مقام فرحانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کدپستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱	
روابط عمومی: pr@smtnews.ir	
چاپخانه: مصمیم	
www.smtnews.ir	info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews	instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com	http://eitaa.com/smtnews
https://ble.ir/smtnews	
عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی	
عضو انجمن مدیران رسانه	
عضو تعاونی مطبوعات	

معدن تجارت یک رسانه خبری، تحلیلی، اقتصادی و فرهنگی است که در سال ۱۳۸۵ در تهران تأسیس شد. این رسانه در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ورزشی فعالیت می‌کند.

اقتصاد جهانی در سال‌های اخیر با مجموعه‌ای از بحران‌های هم‌زمان روبه‌رو بوده، بحران‌هایی که از همه‌گیری کرونا آغاز شد و با جنگ‌ها، تنش‌های ژئوپلیتیک، تورم جهانی، اختلال در زنجیره‌های تأمین و بحران انرژی ادامه یافته است.

مجموع این تحولات در سال‌های اخیر موجب شده‌اند چشم‌انداز سرمایه‌گذاری بین‌المللی در بسیاری از مناطق جهان تیره و نامطمئن به نظر برسد؛ در چنین فضایی، سرمایه‌گذاران جهانی بییش از هر زمان دیگری با احتیاط عمل می‌کنند و بسیاری از پروژه‌های توسعه‌ای و سرمایه‌گذاری‌های فرامرزی با کندی یا تعلیق مواجه شده‌اند.

در حالی که بحران‌های اقتصادی و اجتماعی در سراسر جهان عمیق‌تر شده و فشارهای ناشی از تغییرات اقلیمی باعث شده دولت‌ها و بخش‌های خصوصی با چالش‌های جدیدی مواجه شوند، سرمایه‌گذاران به دنبال فرصت‌های جدیدی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های امیدوارکننده‌تر هستند.

بر اساس گزارش‌های بین‌المللی، میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جهان در سال ۲۰۲۲ با کاهش ۱۲ درصدی به حدود ۱.۳ تریلیون دلار رسید. این کاهش نشان‌دهنده افت سرعت جریان سرمایه در جهان است؛ هرچند سرمایه‌گذاری در برخی کشورهای در حال توسعه همچنان رشد محدودی را تجربه کرده است. در واقع، اگرچه فضای کلی اقتصاد جهانی تحت تأثیر بی‌ثباتی قرار دارد، اما برخی اقتصادهای نوظهور توانسته‌اند بخشی از جریان سرمایه را به سمت خود جذب کنند.

در سال ۲۰۲۴ نیز پیش‌بینی‌ها از تداوم رشد اقتصادی ضعیف در جهان حکایت داشت.

شکاف‌های اقتصادی میان کشورها، افزایش تنش‌های تجاری و سیاسی، سیاست‌های حمایتی و صنعتی دولت‌ها و همچنین تلاش شرکت‌ها برای تنوع‌بخشی به زنجیره‌های تأمین، ساختار سنتی سرمایه‌گذاری بین‌المللی را دست‌خوش تغییر کرده است. بسیاری از شرکت‌های چندملیتی اکنون ترجیح می‌دهند با احتیاط بیشتری در بازارهای خارجی حضور پیدا کنند و بخشی از سرمایه‌گذاری‌های خود را به مناطق امن‌تر یا نزدیک‌تر منتقل کنند.

یکی از مهم‌ترین روندهای جدید سرمایه‌گذاری جهانی، افزایش توجه به اهداف توسعه پایدار است. در سال‌های اخیر، سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی مانند انرژی‌های تجدیدپذیر، زیرساخت‌های حمل‌ونقل، آب و فاضلاب، کشاورزی، امنیت غذایی، بهداشت و آموزش رشد محسوسی داشته است. در سال ۲۰۲۲ ارزش سرمایه‌گذاری‌های سبز و پروژه‌های مرتبط با اهداف توسعه پایدار در کشورهای در حال توسعه به حدود ۴۷۱ میلیارد دلار رسید رقمی که در مقایسه با ۲۹۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ افزایش قابل‌توجهی را نشان می‌دهد. در میان بخش‌های مختلف، زیرساخت‌ها و مخابرات بیشترین رشد را تجربه کرده‌اند و پس از آن، پروژه‌های مرتبط با آب و فاضلاب قرار دارند. افزایش نگرانی‌های زیست‌محیطی، بحران انرژی و فشارهای ناشی از تغییرات اقلیمی باعث شده دولت‌ها و سرمایه‌گذاران توجه بیشتری به پروژه‌های سبز و پایدار نشان دهند. به همین دلیل، سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر و استخراج مواد معدنی حیاتی موردنیاز برای فناوری‌های پاک نیز به‌شدت افزایش یافته است.

با وجود این تحولات مثبت، توزیع سرمایه‌گذاری جهانی همچنان نابرابر است. کشورهای کمتر توسعه‌یافته سهم بسیار ناچیزی از سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با اهداف توسعه پایدار را جذب می‌کنند. در این کشورها، سرمایه‌گذاری فرامرزی هنوز نتوانسته از آثار منفی همه‌گیری کرونا به‌طور کامل عبور کند و تعداد پروژه‌های جدید همچنان روندی نزولی دارد. سهم این کشورها از کل پروژه‌های سرمایه‌گذاری مرتبط با توسعه پایدار از ۶.۴ درصد در سال ۲۰۲۱ به حدود ۵.۱ درصد در سال ۲۰۲۲ کاهش یافته است. از نظر ارزش سرمایه‌گذاری نیز افت شدیدتری مشاهده می‌شود و سهم آنها از ۱۲ درصد به حدود ۵ درصد رسیده است. این وضعیت نشان می‌دهد شکاف سرمایه‌گذاری میان کشورهای توسعه‌یافته و کمتر توسعه‌یافته در حال عمیق‌تر شدن است. در حالی که کشورهای آسیایی در حال توسعه موفق شده‌اند سرمایه‌گذاری بالاتری نسبت به میانگین جهانی جذب کنند، مناطق افریقا و آمریکای لاتین همچنان سهمی کمتر از ظرفیت‌های خود دارند. این نابرابری می‌تواند

بازار آرای زنجیره تأمین مالی جهانی در کنار این مسائل، تأمین مالی پروژه‌های بین‌المللی نیز با مشکلات گسترده‌ای مواجه شده است. تعدد و ارزش معاملات تأمین مالی پروژه‌ها در سال‌های اخیر حدود یک‌چهارم کاهش یافته است. سخت‌تر شدن شرایط اعتباری، نوسانات بازارهای مالی، افزایش ریسک‌های اقتصادی و مقررات سخت‌گیرانه‌تر از مهم‌ترین عوامل این کاهش به شمار می‌روند. ضعف بازار تأمین مالی پروژه‌ها به‌ویژه بر سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها تأثیر منفی گذاشته و روند توسعه بسیاری از پروژه‌های کلان را کند کرده است.

در همین حال، بازار آرای زنجیره‌های تأمین جهانی به یکی از عوامل مهم تغییر مسیر سرمایه‌گذاری تبدیل شده است. پس از بحران‌های سال‌های اخیر، بسیاری از شرکت‌ها تلاش می‌کنند وابستگی خود را به یک منطقه

سیستان و بلوچستان سرزمین باد و دریا

منبع: ایرنا

چشم‌انداز سرمایه‌گذاری جهانی تیره شد

جدول ۱. مقایسه نرخ رشد روندهای جهانی تولید و تجارت و سرمایه‌گذاری، در گزارش سرمایه‌گذاری جهان (آکتاندا، ۲۰۲۴)					
ارزش / سال	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴ (برآوردی)	
رشد تولید ناخالص داخلی (درصد)	۶/۲	۳	۲/۷	۲/۶	
رشد تجارت کالاها (درصد)	۱۰	۳/۸	-۰/۶	۲	
رشد سرمایه ثابت خالص (درصد)	۷/۴	-۲/۹	۱/۳	۲/۸	
رشد سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (درصد)	۶۴/۷	-۱۶/۴	-۱/۸	---	
سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (ارزش به میلیارد دلار)	۱/۶	۱/۴	۱/۳	---	

جهان در جست‌وجوی ثبات و توسعه پایدار

با این حال، سودآوری شرکت‌های بزرگ چندملیتی همچنان در سطح بالایی قرار دارد و این موضوع باعث شده بخشی از درآمدها دوباره در قالب سرمایه‌گذاری‌های خارجی مجدد انجام شود. همچنین با کاهش تدریجی

بخش‌های پیشرو در جذب سرمایه‌ها کدامند؟

جدول ۲. درصد تغییر در تعداد پروژه‌های سرمایه‌گذاری بین‌المللی با اهداف توسعه پایدار در گزارش سرمایه‌گذاری جهان (آکتاندا، ۲۰۲۴)			
نوع سرمایه‌گذاری / سال	۲۰۲۱-۲۰۲۲	۲۰۲۲-۲۰۲۳	۲۰۲۳-۲۰۲۴
زیرساخت‌ها	+۲۶	+۱۶	+۲۱
انرژی تجدیدپذیر	+۸	+۲۱	+۱۳
آب‌وفاضلاب	+۲۰	+۱۳	-۱۹
کشاورزی و غذا	+۶	-۱۹	+۱۱
سلامت و بهداشت و آموزش	+۸	+۱۱	+۱۱

تشدید شکاف میان کشورها در جذب سرمایه

۲۰۲۲ کاهش یافته است. از نظر ارزش سرمایه‌گذاری نیز افت شدیدتری مشاهده می‌شود و سهم آنها از ۱۲ درصد به حدود ۵ درصد رسیده است. این وضعیت نشان می‌دهد شکاف سرمایه‌گذاری میان کشورهای توسعه‌یافته و کمتر توسعه‌یافته در حال عمیق‌تر شدن است. در حالی که کشورهای آسیایی در حال توسعه موفق شده‌اند سرمایه‌گذاری بالاتری نسبت به میانگین جهانی جذب کنند، مناطق افریقا و آمریکای لاتین همچنان سهمی کمتر از ظرفیت‌های خود دارند. این نابرابری می‌تواند

چالش‌های سرمایه‌گذاری از نگاه آکتاندا

در چنین شرایطی، سازمان تجارت و توسعه سازمان ملل (آکتاندا) مجموعه‌ای از چالش‌ها و راهکارها را برای تسهیل سرمایه‌گذاری جهانی مطرح کرده است. از نگاه این نهاد، مهم‌ترین چالش‌ها شامل تمرکز جغرافیایی سرمایه‌گذاری، محدودیت‌های زنجیره ارزش، هزینه‌های بالای انتقال انرژی و ضعف برنامه‌ریزی در کشورهای در حال توسعه است.

برای مقابله با این مشکلات، آکتاندا بر اقداماتی مانند تسهیل سرمایه‌گذاری، انتقال فناوری، تقویت مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و اصلاح قراردادهای قدیمی سرمایه‌گذاری بین‌المللی تأکید دارد. این سازمان معتقد است رژیم سرمایه‌گذاری جهانی باید به‌گونه‌ای اصلاح شود که در خدمت توسعه پایدار قرار گیرد و منافع کشورهای در حال توسعه را نیز تأمین کند. در همین راستا، آکتاندا ده راهکار کلیدی برای بهبود فضای سرمایه‌گذاری پیشنهاد کرده است که از جمله آنها می‌توان به افزایش شفافیت قوانین سرمایه‌گذاری، ثبات سیاست‌گذاری، کاهش بروکراسی اداری، تقویت همکاری‌های بین‌المللی، ایجاد نهادهای تخصصی تسهیل سرمایه‌گذاری و افزایش ظرفیت‌سازی در کشورهای در حال توسعه اشاره کرد.

سخن پایانی

در مجموع، آینده سرمایه‌گذاری جهانی در نقطه‌ای حساس قرار دارد. از یک سو، بحران‌های اقتصادی، تنش‌های ژئوپلیتیک و نااطمینانی‌های مالی، روند سرمایه‌گذاری را با چالش مواجه کرده‌اند و از سوی دیگر، نیاز روزافزون جهان به توسعه زیرساخت‌ها، انرژی پاک و فناوری‌های نوین فرصت‌های تازه‌ای را ایجاد کرده است. مسیر آینده سرمایه‌گذاری جهانی تا حد زیادی به توان دولت‌ها در ایجاد ثبات اقتصادی، کاهش ریسک‌های سیاسی، توسعه همکاری‌های بین‌المللی و حمایت از سرمایه‌گذاری پایدار سنگی خواهد داشت.

قفل تعطیلی بر شور‌ای‌عالی اشتغال

سمیه گلبور، رئیس کانون عالی

انجمن‌های صنفی کارگران ایران

در شرایطی که اقتصاد ایران تحت تأثیر تلاطم‌های منطقه‌ای و آثار مستقیم و غیرمستقیم «جنگ ۱۲ روزه» و «جنگ رمضان» قرار دارد، انتظار می‌رفت نهادهای حاکمیتی با رویکردی جهادی به میدان بیایند. اما بیش از یک سال از آخرین جلسه شورای عالی اشتغال به ریاست رئیس‌جمهور می‌گذرد. این سکوت در حالی رخ می‌دهد که معیشت میلیون‌ها کارگر در خطر است.

۱. فلسفه وجودی شورای عالی اشتغال؛ ستاد فرماندهی یا مخفل تشریفاتی؟

شورای عالی اشتغال بر اساس قانون، ستاد عالی سیاست‌گذاری برای ایجاد اشتغال و پایداری مشاغل است. فلسفه حضور رئیس‌جمهور در رأس این شورا، ایجاد هم‌افزایی میان دستگاه‌ها است. اما متأسفانه در دولت‌های مختلف، این شورا از کارکرد اصلی خود فاصله گرفته و در دولت فعلی نیز عملاً به حالت تعلیق درآمد است.

۲. مشارکت‌ت‌ز‌ن‌ینی نماینده کارگر و کارفرما؛ ذبح سه‌جانبه‌گرایی در جلسات

یکی از آسیب‌های جدی و دیرینه که در این دولت نیز تداوم یافته، بر خورد تشریفاتی با نمایندگان کارگری و کارفرمایی است. در حالی که اصل «سه‌جانبه‌گرایی»، رکن اصلی تصمیم‌گیری‌های حوزه کار است، آمار عمل، نمایندگان کارگران و نمایندگان کارفرمایان «زینت‌المجالس» هستند؛ از دعوت می‌شود تا صرفاً ویرترین جلسه تکمیل شود. سهم ناچیز از تریبون بیان مطالبات و پیشنهادات راهبردی؛ حتی در صورت درخواست رسمی برای بیان مطالبات، با وقتی به ما داده نمی‌شود یا در صورت لطف مسئولان، تنها کمتر از یک دقیقه فرصت صحبت داریم که در آن زمان کوتاه، عملاً امکان طرح مسائل تخصصی و بحران‌های کارگری وجود ندارد. مصوبات پشت درهای بسته؛ پیش‌نویس مصوباتی که قرار است سرنوشت میلیون‌هائفر را تعیین کند، به جای آنکه از قبل در اختیار تشکل‌ها قرار گیرد تا روی آن کار کارشناسی انجام شود، در همان لحظه جلسه روی می‌گذاشته می‌شود. در نهایت هم مشارکت ما صرفاً به «صلوات پایانی» و تأیید صوری تصمیماتی که از قبل گرفته شده، محدود می‌شود. این یعنی مشارکت صفر؛ چه قبل، چه هنگام و چه بعد از جلسات.

۳. نقد عملکرد دولت در بحران بیکاری

یک سال عدم تشکیل جلسه این شورا، نشان‌دهنده خارج شدن اولویت «اشتغال» از دستور کار مستقیم دولت است. این انفعال در حالی است که «جنگ رمضان» و تبعات اقتصادی آن، فشار مضاعفی بر پایداری مشاغل وارد کرده است. وقتی شورای عالی اشتغال تعطیل است، یعنی فرماندهی واحد برای مقابله با بیکاری میلیون‌ها نفر وجود ندارد.

۴. اشتغال؛ مطالبه اول امام شهید حضرت امام خامنه‌ای

امام شهید، بارها مسئله اشتغال را «حیاتی‌ترین» موضوع کشور برشمردند و فرموده‌اند «مسئولان باید مسئله اشتغال را در اولویت اول قرار دهند.» ایشان همواره بر نقش مردم و تشکل‌ها در حل مشکلات تأکید دارند. اما سوال اینجاست که آیا نادیده گرفتن نمایندگان قانونی کارگران و تعطیل کردن جلسات، با منطوقه فکری رهبری در خصوص «مردم‌سازی اقتصاد» سازگار است؟

نتیجه‌گیری و مطالبه

به‌عنوان نماینده کارگران ایران، صراحتاً اعلام می‌کنم که ما دیگر نقش «زینت‌المجالس» را نمی‌پذیریم. شورای عالی اشتغال باید فوراً به ریاست رئیس‌جمهور تشکل شود، اما نه برای یک نشست نمایشی. ما خواهان مشارکت واقعی در تدوین پیش‌نویس‌ها، اختصاص وقت کافی برای بیان چالش‌های میدانی کارگران و نظارت جدی بر اجرای مصوبات هستیم. در شرایطی که بحران‌های منطقه‌ای معیشت را نشان‌ه گرفته‌اند، بی‌توجهی به شورای عالی اشتغال، بازی با امنیت شغلی میلیون‌ها ایرانی است.

زنگ خطر برای مناطق آزاد

کمال ابراهیمی کاوری- کارشناس

ارشد مناطق آزاد تجاری: مناطق آزاد

قرار بود موتور توسعه اقتصادی کشور باشد؛ مناطقی با مدیریت چابک، ساختار حرفه‌ای و به‌دور از مداخلات سیاسی که بتوانند حلقه اتصال اقتصاد ملی با اقتصاد جهانی را شکل دهند، اما آنچه امروز در عمل مشاهده می‌شود، فاصله‌ای معنادار با این هدف‌گذاری دارد. یکی از مهم‌ترین چالش‌های کنونی

مناطق آزاد، انتصابات غیرکارشناسی و مداخلات بیرونی، به‌ویژه دخالت برخی نمایندگان مجلس در فرآیند انتخاب مدیران و مبدیان میانی است. روندی که نه‌تنها آینده مناطق آزاد را تحت‌تأثیر قرار داده، بلکه اعتماد سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی را به‌شدت فرسوده کرده است. از سوی دیگر مناطق آزاد ذاتاً ساختاری تخصصی دارند و مدیریت آنها باید مبتنی بر شناخت عمیق از تجارت بین‌الملل، لجستیک، نظام مالیاتی، مقررات سرمایه‌گذاری، زنجیره‌های تأمین و استانداردهای امنیت اقتصادی باشد. انتصاب افرادی که شناخت جدی از مأموریت‌ها و مزیت‌های رقابتی مناطق آزاد ندارند، ضرب‌های سنگین به کارآمدی این نهادها وارد می‌کند.

مدیریت منطقه آزاد صرفاً یک جایگاه اداری نیست، بلکه نقشی راهبردی است که هر تصمیم آن می‌تواند به جذب یا فراری‌دادن یک سرمایه‌گذار خارجی، تسریع یا

توقف یک پروژه ملی و تقویت یا تضعیف یک زنجیره تجاری منجر شود. مشکل زمانی پیچیده‌تر می‌شود که دخالت‌های بیرونی، به‌ویژه فشار برخی نمایندگان مجلس، مسیر طبیعی انتخاب مدیران متخصص را مختل می‌کند. در چنین شرایطی، انتصاب‌ها نه بر پایه شایستگی و تجربه، بلکه براساس تعلقات سیاسی، روابط انتخاباتی یا ملاحظات شخصی انجام می‌شود و همین موضوع، ماهیت مناطق آزاد را از یک نهاد توسعه‌محور به میدان چانه‌زنی سیاسی تبدیل می‌کند. پیامد این روند کاملاً روشن است؛ از بی‌ثباتی مدیریتی و کندی اجرای پروژه‌ها گرفته تا خروج سرمایه‌گذاران و از میان رفتن اعتماد فعالان اقتصادی. سرمایه‌گذارانی که برای ایجاد کارخانه، مرکز لجستیک یا فعالیت تجاری وارد مناطق آزاد می‌شوند، به‌دنبال مدیریتی شفاف، قابل پیش‌بینی و حرفه‌ای هستند. هیچ سرمایه‌گذاری

آینده کسب‌وکار خود را به محیطی گره نمی‌زند که مدیران آن با هر تغییر سیاسی جبهه‌ای می‌شوند و تصمیمات استراتژیک در آن دائماً لغو یا معلق می‌ماند. کشورهای که امروز دارای مناطق آزاد موفق هستند، از جبل‌علی و صحرارگفته تا فریون‌های ترکیه، ساختار مدیریتی این مناطق را فراتر از نفوذهای سیاسی تعریف کرده‌اند. در این الگوها، مدیران مناطق آزاد براساس تجربه، تحصیلات مرتبط، سابقه بین‌المللی و درک حرفه‌ای از اقتصاد جهانی انتخاب می‌شوند، نه براساس لابی سیاسی یا رضایت گروه‌های محلی. مناطق آزاد ایران برای عبور از وضعیت موجود باید به اصول بنیادین خود بازگردند؛ اداره تخصص‌محور، ثبات مدیریتی و استقلال نسبی از فشارهای سیاسی. مدیرانی که قرار است آینده یک منطقه آزاد را رقم بزنند، باید با زبان تجارت جهانی آشنا باشند، مدل‌های موفق منطقه‌ای را بشناسند و توان مذاکره برای جذب سرمایه خارجی را داشته باشند. آینده مناطق آزاد ایران به تصمیماتی بستگی دارد که امروز اتخاذ می‌شود. اگر مدیران متخصص بر صندلی مدیریت بنشینند، این مناطق می‌توانند دوباره به ریل توسعه بازگردند؛ اما تداوم مداخلات بیرونی و انتصابات غیرکارشناسی، مناطق آزاد را از موتور محرک اقتصاد به حلقه‌ای ناکارآمد در ساختار اقتصادی کشور تبدیل خواهد کرد. زمان آن رسیده است که مدیریت مناطق آزاد به جایگاه واقعی خود، یعنی مدیریت حرفه‌ای و مستقل بازگردد.